

Stockholm den 9 juni 2020

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Jordbruksverkets rapport 2019:19 - Förvaltning eller djurförsök med vilda djur, diarienummer N2019/02558/DL

Övergripande synpunkter

Svenska Djurskyddsforeningen (SDF) avgav den 9 augusti 2019 ett yttrande över Jordbruksverkets preliminära förslag till ändring i djurskyddslagen (2018:1192) samt till bedömningskriterier för att bedöma om en åtgärd med vilda djur utgör förvaltning eller djurförsök.

Vi kan tyvärr konstatera att många av de djurskyddsproblem som fanns i det ursprungliga förslaget återkommer i den nu aktuella rapporten. SDF anser nu som då att djurskyddet försummas i förslaget.

I rapporten föreslås att förvaltning eller övervakning av populationer viltlevande djur eller vilt i hägn *inte* ska anses vara djurförsök om det inte finns ett vetenskapligt syfte. Det innebär att de vilda djur som definieras som förvaltningsdjur inte kommer att omfattas av etisk prövning, inklusive granskning enligt 3R-principerna eller officiell djurskyddskontroll. Vidare saknas gränser för hur omfattande lidande djur inom förvaltning får utsättas för (avbrytningspunkter och slutpunkter) liksom lagstadgad utbildning och kompetens vid djurhantering motsvarande djurskyddslagstiftningen. Den definition av begreppet "förvalta" som rapporten förespråkar är visserligen tydligare än i det ursprungliga förslaget, men lämnar fortfarande stora möjligheter till individuella tolkningar. T ex omfattar uppgiften "fastställande och reglering av populationsnivåer" moment som kan innebära lidande för djuren, moment som skulle kräva djurförsöksetisk prövning om de utfördes på djur i fångenskap.

Det lidande som ett vilt djur kan utsättas för omfattar både psykiska och fysiska aspekter och inte enbart vissa operativa ingrepp. Ett vilt djur som jagas med helikopter eller fångas med fälla, sövs, provtas, märks och kanske flyttas utsätts för omfattande stress och ångest och kan utsättas för smärta med betydande negativ påverkan på dess hälsa och välfärd. I den svenska djurskyddslagen klargörs att fysiskt och psykiskt lidande likställs, vilket medför att vilda djur som tillfälligt hålls av människan och utsätts för sådana ingrepp bör omfattas av lagen.

Vidare föreslår rapporten att det är utövarna själva som ska avgöra om deras verksamheter med vilda djur är djurförsök eller förvaltning. Det anser SDF vara direkt olämpligt såväl för djurskyddet som för utövarna. Risken är uppenbar att många utövare tolkar bedömningskriterierna på ett sätt som klassificerar verksamheten som förvaltning, för att slippa administration och kostnader. Djurskyddet riskerar därmed att åsidosättas. Om ett beslut tas om förvaltning som i efterhand visar sig falla under forskningskriterierna med krav på tillstånd och etisk prövning, kan utövaren och verksamheten bli föremål för rättslig prövning. Statistik från förvaltningsåtgärder kan dessutom inte i efterhand användas för forskningsändamål om inte verksamheten från början godkänns i en

djurförsöksetisk nämnd. För att undvika dessa och andra gränsdragningsproblem bör etisk prövning krävas vid alla åtgärder där vilda djur kan utsättas för lidande till följd av människans hantering.

Rapportens tredje huvudförslag, att en djurförsöksetisk nämnd får särskilt ansvar för försök med vilda djur för att samla kompetensen kring djurförsök med vilda djur, ser vi som positivt. Vi anser dock att en sådan prövning även ska ske för förvaltningsåtgärder, inte bara för ingrepp som bedöms vara djurförsök.

Detaljsynpunkter på förslagen till författningsändringar

Rapport 2019:19, 6.4, sid 64

SDF avstyrker det föreslagna tillägget till 1 kap. 4 § av djurskyddslagen.

Rapport 2019:19, 6.4.1, sid 66-68

SDF anser det som oacceptabelt att samma ingrepp och samma lidande för djuret ska kunna bedömas olika beroende på om det primära syftet är vetenskapligt eller om syftet vid genomförandet är förvaltning. För djurets välbefinnande spelar människans syfte med ingreppet ingen roll. De förslag på bedömningskriterier som rapporten presenterar blir därmed ointressanta. Även om bedömningskriterierna skulle vara relevanta är flera av dem utformade så att stora möjligheter till subjektiva tolkningar kvarstår. Vi har svårt att se att det ytterligare arbete för att ta fram slutliga kriterier som rapporten förespråkar skulle göra dem mer rättssäkra, särskilt mot bakgrund av att det är utövaren själv som ska tolka dem.

Rapport 2019:19, 6.6, sid 74-75

SDF välkomnar förslaget att en djurförsöksetisk nämnd ska få särskilt ansvar för att pröva verksamheter med vilda djur. Denna prövning bör dock krävas för alla åtgärder av likartad karaktär beträffande risker att utsätta djur för lidande, oavsett om man kallar åtgärderna för förvaltning eller djurförsök.

För Svenska Djurskyddsföreningen

Johan Beck-Friis

Generalsekreterare